

ACADEMIA DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI

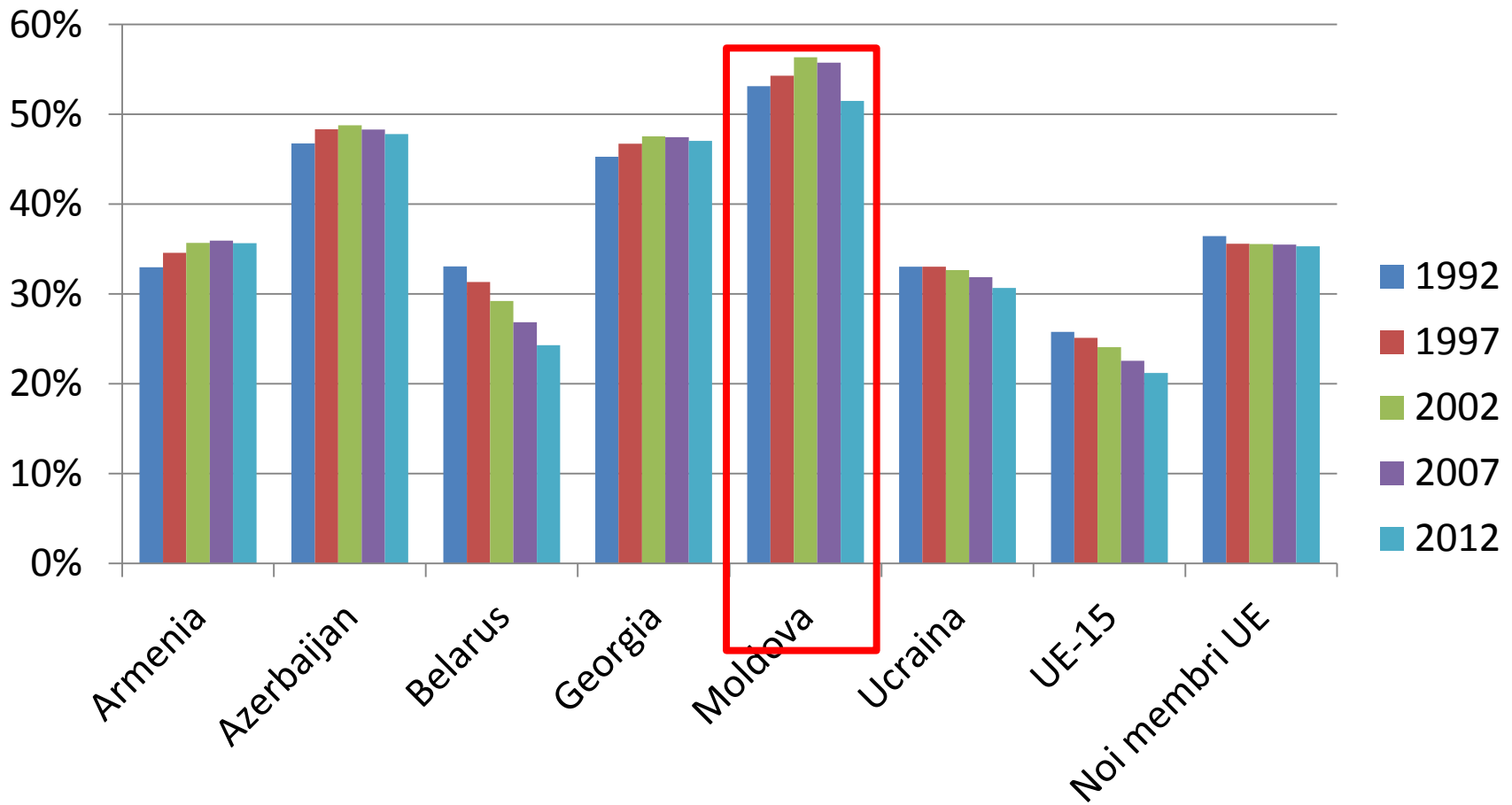
Secția Științe Agricole

Realizările științei agricole în perioada 2011 - 2014

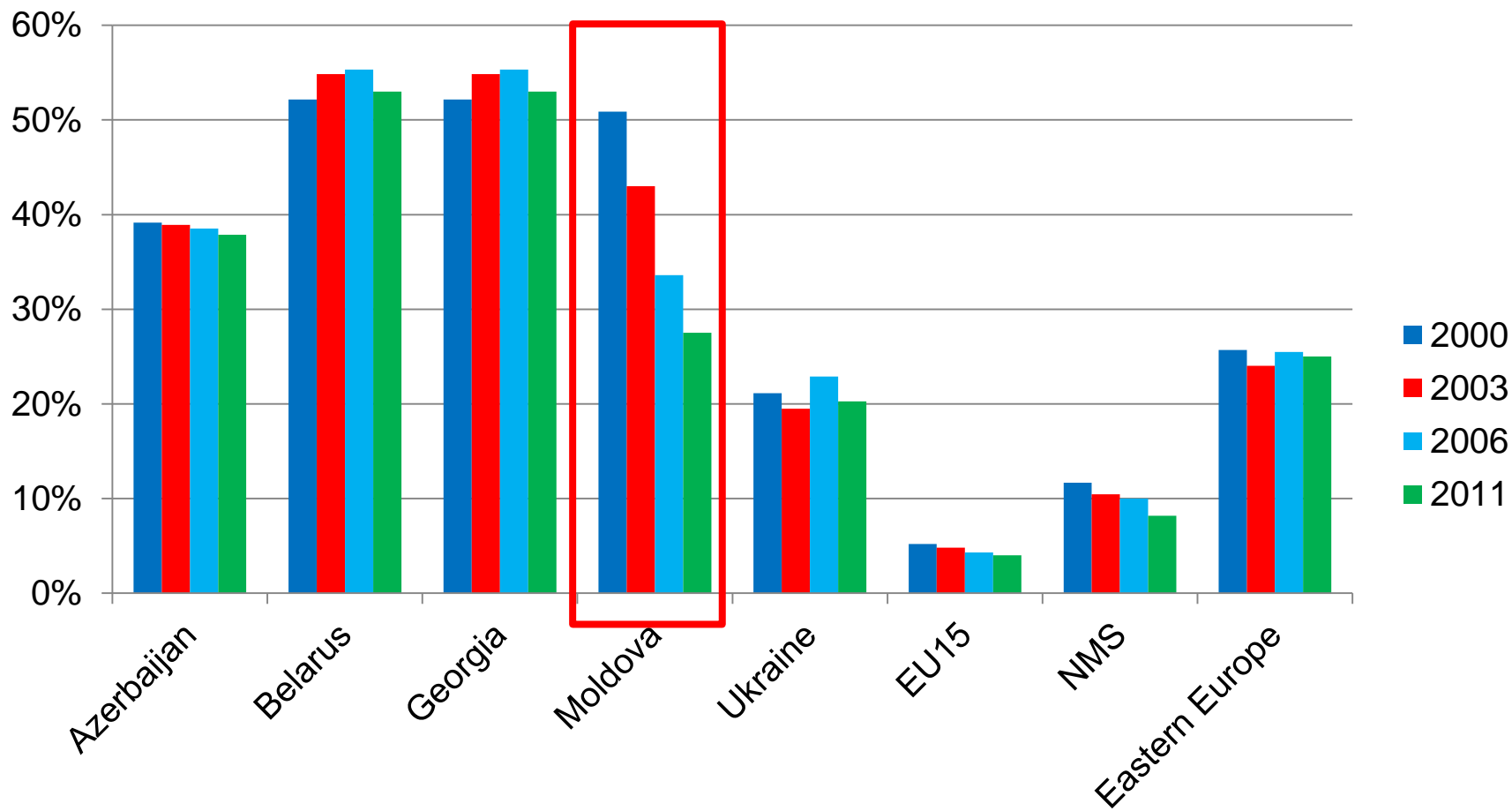
Academician coordonator al
Secției Științe Agricole a AȘM,
acad., prof. Boris Gaina

Chișinău, 05 martie 2015

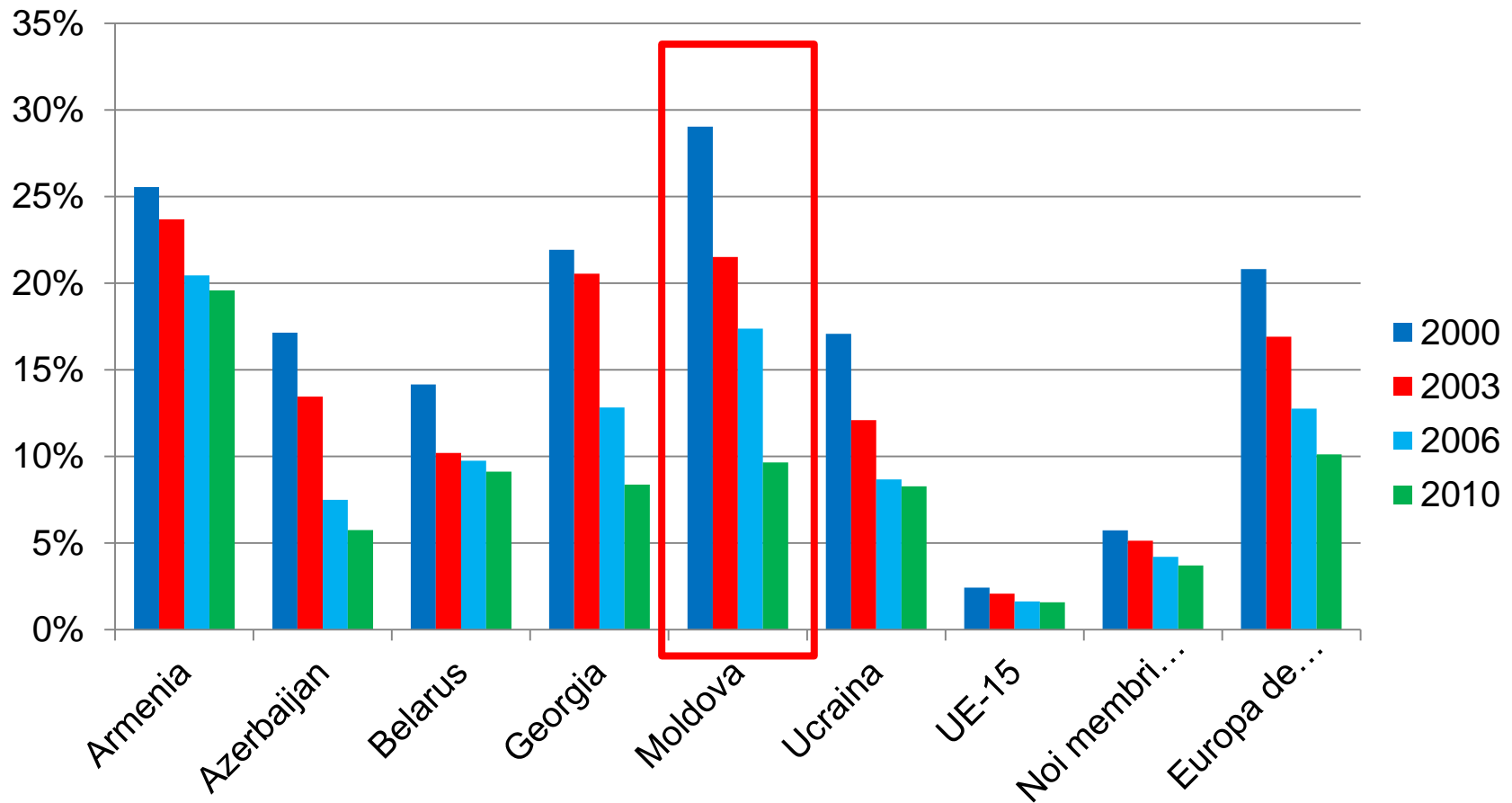
Ponderea populației rurale în totalul populației

Ponderea agriculturii în ocuparea forței de muncă: comparație regională

Ponderea agriculturii în PIB: comparație regională

În componența Secției Științe Agricole activează 8 instituții, fondator al cărora este Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare:

- 1. Universitatea Agrară de Stat din Moldova**
- 2. Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologii alimentare**
- 3. Institutul de Pedologie, Agrochimie și Protecția solului “Nicolae Dimo”**
- 4. Institutul de Tehnică Agricolă “Mecagro”**
- 5. Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară**
- 6. Institutul de Fitotehnie “Porumbeni”**
- 7. Institutul de Cercetări pentru Culturile de Câmp “Selecția”**
- 8. Filiala din Chișinău a Întreprinderii de Stat pentru Cercetare și Producere a Resurselor Biologice Acvatice “Acvacultura-Moldova”**

Activitatea Științifică și Inovațională a fost realizată în cadrul direcției strategice “Biotehnologii Agricole, Fertilitatea Solului și Securitatea Alimentară”

Potențialul uman al Secției constituie:

Cercetători științifici, total	- 425
Membri titulari (Academicieni)	- 5
Membri corespondenți	- 8
Doctori habilitați	- 36
Doctori	- 142

Au fost realizate proiecte științifice:

Proiecte științifice, total:	- 41
Proiecte Instituționale Aplicative	- 20
Proiecte Instituționale Fundamentale	- 1
Proiecte de transfer tehnologic	- 5
Proiecte în cadrul programelor de Stat	- 2
Proiecte pentru tineri cercetători	- 2
Proiecte internaționale	- 8
Proiecte PC-7	- 1
Proiecte transfrontaliere Rom. – RM - Ucraina	- 2

Universitatea Agrară de Stat din Moldova

Au fost determinați parametri bioconstructivi și potențialul de productivitate a 8 structuri noi ale plantației supraintensive de măr (“Generos” și “Florina” altoite pe M9) cu coronamentul în două planuri oblice;

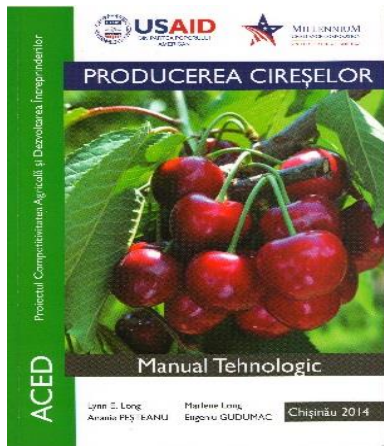
Tratarea pomilor a 5 soiuri de măr cu “Regalis”10WG 2,5 kg /ha contribuie la sporirea recoltei până la 43 tone/ha cu prevalarea de 10-12% față de martor;

Tratarea pomilor de măr cu preparate de rărire chimică a fructelor la diametrul 10-15 mm a sporit recolta de fructe până la 52 tone/ha (soiuri “Idared”, “Dirager”) și de 50,1 tone/ha la soiurile “Golden”, “Reinders”, “Geramid Nwe”, prevalând față de martor cu 12-14%

La speciile cireșe, gutui și măr s-au implementat tehnologii intensive și ecologice de înființare și exploatare a plantațiilor în zonele pomicole Sud și Centru ale Republicii Moldova, care asigură recolte maxime cu consum minim de apă și îngrășăminte pentru condițiile pomiculturii durabile.

- Au fost create 10 genotipuri noi de porumb wxl cu conținut sporit de lizină 4,0-4,5% și 98-100% amilopectină în bob. S-au reprodus 200 linii consangvinizate de porumb. Se află în testare de Stat hibridul nou de porumb cu bob alb “Chișinău 295 wxl”.
- A fost apreciată și efectuată analiza economică la creșterea suinelor pentru carne, identificând factorii endogeni și exogeni la producerea și comercializarea cărnii de porcine.
- S-au stabilit caracteristicile generale ale biomasei vegetale din diferite zone climaterice ale Republicii Moldova și elaborate recomandări privind obținerea energiei termice.
- În anul de referință a fost lansat proiectul transfrontalier al Uniunii Europene (România - Moldova-Ucraina) în elaborarea și implementarea fermelor-pilot pentru sporirea productivității bovinelor.

Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare

Direcția Pomicultură

Au fost înregistrate în Catalogul Soiurilor de Plante pentru anul 2013:

11 soiuri de plante pomicele din care:

7 soiuri autohtone

3 soiuri de măr – Coredis, Coreor, Coreprim.

1 soi de gutui – Olga.

1 soi de prun – Ajur 1.

1 soi de cais – Vasile Cociu.

1 soi de vișin – Mărioara.

4 soiuri introduse:

3 soiuri de prun – Cacanska Lepotica, Centenar, Valor.

1 soi de vișin – Meteor Karai.

Soiurile autohtone

Soiuri de măr imune la rapăn, omologate în anul 2013

COREDIS

COREPRIM

COREOR

Soi de gutui OLGA
omologat în anul 2013

Soiul de prun AJUR
omologat în 2013

Au fost transmise în 2014 la Comisia de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante **10 soiuri de specii pomicele: 2 de măr, 1 de păr, 1 de prun, 1 de piersic, 1 de cais, 1 de cireș, 1 de vișin, 1 de nuc și 1 soi de agriș.**

Direcția Viticultură și Vinificație

A fost completat dosarul pentru soiul Apiren roz timpuriu, testat în CSTSP.

Au fost obținute date inițiale pentru completarea dosarului pentru transmitere în Comisia de Stat a unui noi genotip (Apiren roz Basarabean, procesare industrială, vin).

Au fost obținute biotipuri de viță de vie libere de viruși și cancer bacterian a soiurilor autohtone: Feteasca neagră, Feteasca albă, Feteasca regală, Rara neagră, Codrinschii.

Apiren roz timpuriu

Apiren roz Basarabean

Elaborarea și implementarea metodelor de prevenire și combatere a patologiei de uscure a lemnului și brațelor viței de vie în condițiile R. Moldova va da posibilitatea de a mări longevitatea și productivitatea plantațiilor viței de vie cu 15 – 20%.

Au fost depozitate la Colecția Națională de Microorganisme Nepatogene a Institutului de Microbiologie și Biotehnologie al AȘM 3 tulpini de levuri autohtone pentru producerea vinurilor roze și roșii.

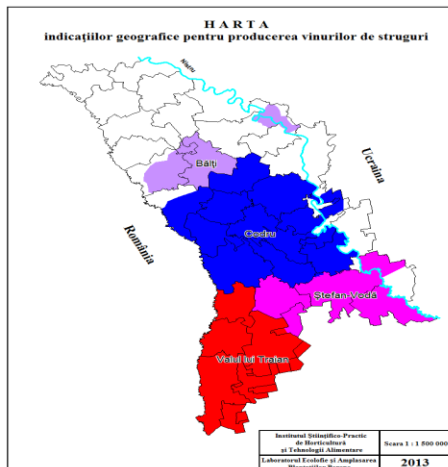
Au fost evidențiate 2 tulpini noi de levuri autohtone pentru producerea vinurilor spumante roze și roșii din plaiul vitivinicol “Puhoi” și “Corten”.

Au fost finalizate cercetările privind distingvitatea, uniformitatea și stabilitatea (DUS), cât și la valoarea culturală și de utilizare (VCU) pentru soiul nou Tudor transmis la Comisia de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante

- A fost întocmită **harta Republicii Moldova privind argumentarea agroecologică a teritoriului pentru producerea vinurilor cu indicații geografice**

Direcția Tehnologii Alimentare

Au fost obținute mostre experimentale de extracte din materii prime vegetale cu ajutorul solventului CO₂ și amestecului azeotropic (CO₂ și etanol) și au fost determinați indicii fizico-chimici și de calitate ai acestora.

Mostre de extracte din materii prime vegetale

Mostre de conserve fabricate pe bază de dovleac

Au fost fabricate mostre de conserve pe bază de morcov cercetat prin utilizarea tehnologiilor tradiționale de prelucrare și determinați indicii organoleptici și fizico-chimici ai acestora.

Mostre de conserve fabricate pe bază de morcov

Direcția Legumicultură

Au fost evidențiate 3 soiuri de perspectivă de ardei dulci, unul din care a fost transmis în Comisia de Stat Pentru Omologarea Soiurilor.

- Soiul Colibri

Soiul Aeronaut -

A fost creat un soi de castravete Colibri.
A fost selectat un soi nou de dovlecel Aeronaut, care va fi transmis în Comisia de Stat.

Institutul de Pedologie, Agrochimie și Protecție a Solului “Nicolae Dimo”

Au fost elaborate procedee fitoameliorative pentru remedierea însușirilor fizice, chimice și biologice ale solurilor. Aplicarea procedeei elaborate a condus la: îmbogățirea solului cu materie organică; remedierea însușirilor biologice; ameliorarea însușirilor agrofizice; obținerea unui spor în recoltă de 15-20 %.

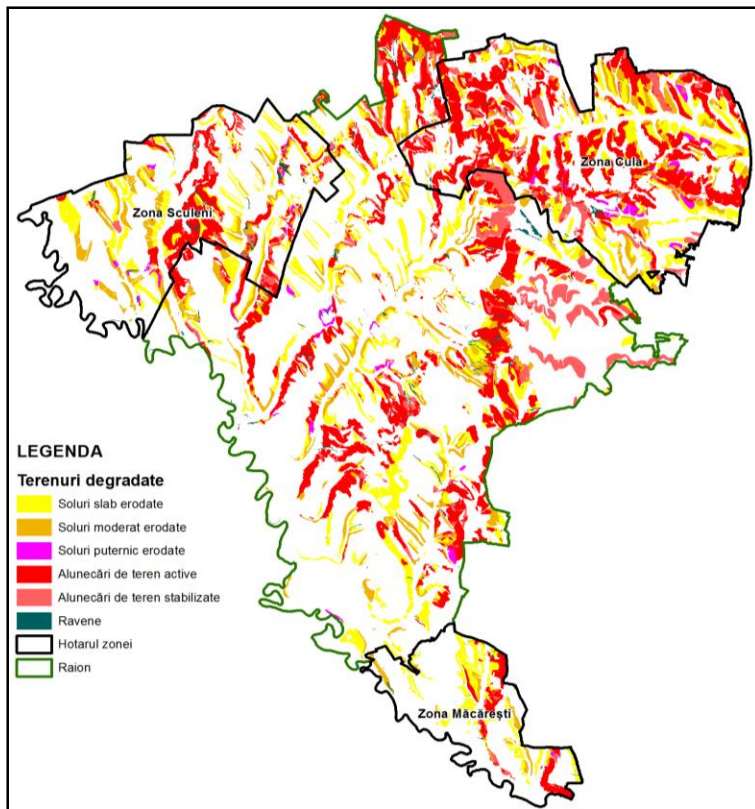
Pentru prima dată au fost studiate efectele induse de irigația prin picurare asupra solurilor din plantațiile pomicole din Zona de Nord. A fost evidențiată și analizată evoluția procesului de solonețizare secundară, inclusiv cea magnezică a solurilor în prezența unei concentrații minime de Na în apa pentru irigație.

A fost determinată eficacitatea procedeei de lucrare antierozională a solului cu diferit grad de erodare; eficacitatea economică și energetică a fertilizanților pe diferite soluri la cultivarea plantelor de cultură; coeficientul de humificare a diferitelor deșeuri aplicate ca îngrășământ și influența lor asupra bilanțului de humus în sol.

- *Inovație pentru agricultură:* Îmbunătățirea stării de calitate a solurilor prin elaborarea hărților digitale erozionale și implementarea practicilor privind combaterea eroziunii hidrice.
- *Costul estimativ* – 2 ml lei pentru 100 mii ha cercetate și elaborarea hărților digitale.
- *Avantaje:* Scăderea riscului potențial de eroziune în zonele transfrontaliere
- *Efect social:* creșterea veniturilor agricultorilor în urma stopării proceselor de eroziune a solurilor.
- *Efect economic:* se va îmbunătăți starea ecologică a mediului ambiant și calitatea vieții populației din mediul rural (combaterea degradării solurilor).
- Pentru prima dată în Republica Moldova a fost stabilit efectul irigației asupra însușirilor cernoziomului și solului cenușiu molic.

Institutul de Tehnică Agricolă "Mecagro"

În anul 2013 colaboratorii ITA „Mecagro” au elaborat 25 și au implementat în producție 16 denumiri de mașini, echipamente tehnologice, dispozitive. Au fost încheiate peste 280 de contracte cu agenții economici din țară și peste hotare, executate 538 de comenzi, comercializată producție tehnico-științifică în valoare de 29,6 ml lei, inclusiv export – 13,8 ml. lei. Efectul real obținut de la comercializarea și exploatarea producției tehnico-științifice – 8,3 ml. lei/an.

Presă mecanică de brichetat

Institutul de Tehnică Agricolă
MECAGRO
www.mecagro.ro

MILIOACE TEHNICE PENTRU PROTECȚIA CULTURILOR DE CÂMP
технические средства для защиты полевых культур

Flora de câmp și acoperș

Model	Tip	Capacitate (l)	Presiune (bar)	Consum (l/ha)	Acoperș (ha)	Motor (CV)
SPR-12-1000	1200	1000	1.2	100	10	12
SPR-12-500	1200	500	1.2	100	5	12
DR-12P	1200	1200	1.2	100	12	12
STR-12-1500/2000	1200	1500/2000	1.2	100	12	12
STR-12/1500-2000	1200	1500/2000	1.2	100	12	12
DR-12	1200	1200	1.2	100	12	12

București, RD 288, nr. Dapchi, Iași, M. Ceahlău, tel/fax: 022-0-86-32, 0-86-43-6-9, 02-31-82-2-1, mapon C-0141, e-mail: info@mecagro.ro

LINIA DE PELETARE
ЛИНИИ ИЗДЕЛЕНИЯ ПЕЛЕТОВ

Agreate pentru fabricarea peletelor ADA 10
Агрегат для производства пеллет

Motor de forță electrică, generator
Электрический двигатель, генератор

Grătar
Сито

Parametri tehnici
Технические характеристики

Parametri tehnici	Valori
Productivitate, t/h	10
Putere instalată, kW	64
Consum specific, kWh/t	0,2
Capacitate rezervă, kg	50
Capacitate rezervă, t	5

LINIA DE BRICHETARE
ЛИНИИ ИЗДЕЛЕНИЯ БРИКЕТОВ

Tăcător de paie balotă
Комбайнер, прессовщик

Presă mecanică
Механический пресс

Grătar
Сито

Motor de forță electrică
Электрический двигатель

Grătar
Сито

Presă mecanică
Механический пресс

Оборудование для животноводства

Bancă pentru înalțarea și distribuția SFM-2
Банка для подачи сенажа

Mașină automată pentru pași MAP 100-15
Автоматическая кормушка для поросят

Agreate complete tehnologice optime
Оптимальные технологические агрегаты

Capacitatea buncărilor 500 kg
Емкость бункера

Numărul gurilor de distribuție a granulelor - 10
Количество приемников

PRODUCEREA NUTRITIVILOR GRANULATE
Производство гранулированных кормов

Agreate pentru nutritivi combinate
Комплексные агрегаты

Linia tehnologică pentru producerea nutritivelor granulate
Технологическая линия для производства гранулированных кормов

ANC-1200

Institutul de Tehnică Agricolă
MECAGRO
www.mecagro.ro

MILIOACE TEHNICE PENTRU PROTECȚIA PLANTELOR MULTIANUALE
технические средства для защиты многолетних растений

Model	Tip	Capacitate (l)	Presiune (bar)	Consum (l/ha)	Acoperș (ha)	Motor (CV)
SPR-12-1000	1200	1000	1.2	100	10	12
SPR-12-500	1200	500	1.2	100	5	12
DR-12P	1200	1200	1.2	100	12	12
STR-12-1500/2000	1200	1500/2000	1.2	100	12	12
STR-12/1500-2000	1200	1500/2000	1.2	100	12	12
DR-12	1200	1200	1.2	100	12	12

București, RD 288, nr. Dapchi, Iași, M. Ceahlău, tel/fax: 022-0-86-32, 0-86-43-6-9, 02-31-82-2-1, mapon C-0141, e-mail: info@mecagro.ro

Transportor cu racle

Mașina de stropit cu rampă STR21-2000M

- Mașina de stropit cu rampă STR21-2000M este destinată pentru combaterea bolilor, dăunătorilor și buruienilor în culturile de câmp și legumicole. Mașina de stropit constă din următoarele ansambluri: cadru cu roți, rezervor pentru lichid de lucru cu agitator hidraulic și filtru de umplere, nivelmetru, rampă, pompă hidraulică, arbore cardanic, manta de protecție, filtru de absorbție, regulator de presiune.
- Costul mentenanței tehnice este mai mic decât a mașinilor de import.
- Pornind de la faptul că biomasa din agricultură constituie o sursă importantă de energie și tot mai mulți întreprinzători manifestă interes pentru producerea combustibililor solizi din biomasă, importul surselor primare de energie va fi redus, ceea ce va permite a majora securitatea energetică a țării și a crea locuri noi de muncă în spațiul rura

Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară

Schemă nouă de alimentație a vitelor în perioada de alăptare (70 zile)

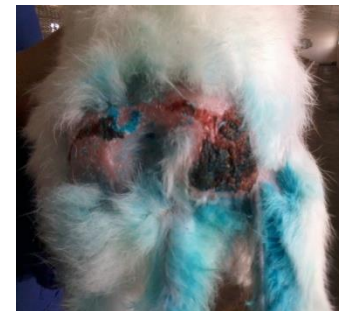
Numărul de alăptări /zi	Vârsta, zile	Lapte integral l	Substituent de lapte, l	Fîn, kg	Nutreț com-binat, kg	Pro/prebiotoc "IMBO" g	Suspensie algală Chlorella, ml/cap/zi
4	1-3 zile	4					
3	4-7 zile	5		Obișn.	0,05	1,0	
3	Săptăm. a 2-a	5,5		La discr	0,15	1,0	100/10 zile
3	Săptăm a 3-a	6		La discr	0,25	1,0	
3	Săptăm a a 4-a:			La discr	0,35		200/12 zile
	Ziua 22-23	4,5	1,5	La discr		În componența nutrețului combinat 1,5 kg/t	
	Ziua 24-25	4	2	La discr			
	Ziua 26-27	3,5	2,5	La discr			
	Ziua 28	2	4	La discr			
3	Săptăm 5-a		6	La discr	0,5		300/10 zile
3	Săptăm a 6-a		6	La discr	0,6		
3	Săptăm a 7-a		6	La discr	0,65		
3	Săptăm a 8-a		6	La discr	0,75		
2	Săptăm a 9-a		4	La discr	0,8		
2	Săptăm a a 10-a		2	La discr	1,0		
Total pe perioadă		139,5	198,0		36,0		6400

Metodă de utilizare a Enoxilului pentru tratarea diferitor liziuni traumatice la animale

Elaborarea ține de unguent – 5%, ce permite obținerea rezultatului dorit într-un timp restrâns – de circa 5 zile. domeniul medicinei veterinare și prevede utilizarea preparatului *Enoxil* pentru tratamente asupra leziunilor traumatice pe diferite părți ai corpului la animale.

Metoda a fost aprobată pentru tratarea leziunilor de tip traumatic pe bovine (mameloaane, uger), pe iepuri de casă și pe cai. Preparatul este utilizat sub formă

Documentația pentru înaintarea cererii de brevetare este în curs de perfectare

Până la aplicarea tratamentului

După 5 zile de tratament

Populația de găini mixte pentru ouă-carne – Roșie moldovenească

- Elaborarea ține de ameliorare și selecție în avicultură, care s-a soldat cu crearea unei populații noi de găini mixte pentru ouă-carne, obținute în condițiile Republicii Moldova prin încrucișarea de absorbție a păsărilor de import (♀Tetra H x ♂Super Harco) și selecție direcționată a metişilor rezultați din cele 4 generații consecutive (F1, F2, F3, F4) urmată de reproducerea ”în sine” a păsărilor cu nivelul solicitat al indicilor productivi și penaj de culoare roșie.

- Elaborarea ține de ameliorare și selecție în ovicultură, fiind soldată cu obținerea nucleului de ovine metise din încrucișarea raselor (♀Țigaie x ♂Bethaimer - reproducție 2012, 2013, 2014) cu scopul creării unei noi populații de ovine cu tipul morfoprodusiv caracteristic raselor de ovine specializate pentru lapte.
- La baza elaborării sunt puse capacitățile combinative și adaptabilitatea sporită ale rasei Țigaie, utilizată ca formă maternă și aptitudini pronunțate pentru producția de lapte a rasei germane Bethaimer folosită ca forma paternă.

Institutul de Fitotehnie „*Porumbeni*”

PORUMBENI 378

Autorii:

Mîrza Vitalie, Maticiuc Vasile, Vanicovici Nicolae, Pritula Grigorii, Partas Eugenia, Mistreț Silvia, Știrbu Valentin, Pojoga Vasile, Frunze Ion, Bruma Serghei, Lebediuc Gheorghe, Dreglea Mihai.

A fost omologat hibridul **Porumbeni 378** - hibrid intensiv de porumb, semitimpuriu (FAO 390), destinat pentru cultivare la boabe în toate zonele Republicii Moldova.

Hibridul a fost creat prin încrucișarea formei materne "*Mariana M*" (129 M x 972AmM) cu forma paternă *017AMRf*. Este rezistent la cădere, tolerant la boli și dăunători. Hibridul **Porumbeni 378** este dotat cu stabilitate înaltă a producției de boabe și siloz, având un potențial în zonele de cultivare de 12-13 tone boabe la ha, fiind mai superior hibrizilor existenți cu 1-2 t/ha boabe.

PORUMBENI 310

Autorii:

Musteața Simion, Borozan Pantelimon, Nujnaia Larisa, Rusu Ghenadie, Mistreț Silvia, Criucicov Nina, Pojoga Vasile, Maticiuc Vasile, Știrbu Valentin, Bruma Serghei, Rotari Eugen.

A fost transmis la testări oficiale în România hibridul **Porumbeni 310** - hibrid simplu semitimpuriu, FAO 300 cu potențial înalt de producție.

Hibridul este omologat pentru cultivare la boabe în toate zonele R. Moldova. Posedă vigoare în faza inițială de creștere, rezistență la secetă, cădere și frângerea tulpinilor. Planta de talie medie, știulete de formă cilindrică. Hibridul manifestă performanță comparativ cu hibrizii aflați în producere. Formele parentale permit obținerea semințelor calitative în loturi de hibridare comerciale. În condițiile aplicării unei tehnologii de cultură adecvate, hibridul respectiv realizează producții de 9.0 – 12.0 t/ha boabe.

Institutul de Cercetări pentru Culturile de Câmp “Selecția”

Soiul de grâu de toamnă – *DECEBAL*

Elaborarea reprezintă un soi nou de grâu de toamnă de tip intensiv. Soiul este creat prin metoda hibridării artificiale și alegerii individuale a plantelor elite din populația hibridă Lovrin 41 x Porada. Varietatea *Erythrospermum*. Perioada de vegetație este de 265 de zile, sau cu 2 zile mai scurtă ca la martorul național Dumbrăvița. Talia plantei constituie în medie 81 cm și din această cauză soiul nou posedă rezistență foarte bună la cădere.

Productivitatea medie de boabe constituie 6,29 t/ha și depășește soiul Dumbrăvița cu 0,61 t/ha.

Conținutul de gluten umed în boabe constituie în medie 25,4 %, conținutul de proteină brută în boabe – 12,5% . Volumul pâinii în medie e de 620 cm³, depășind martorul cu 34,0 cm³.

Soiul este rezistent la factorii abiotici nefavorabili și la bolile micotice.

La expoziția „*INFOINVEST 2013*” soiul a fost menționat cu cea mai înaltă distincție pentru soiurile de plante – *Cupa de Aur*.

**Catalog ilustrat „Catalogul soiurilor omologate create la IP Institutul de
Cercetări pentru Culturile de Câmp „Selecția”. – Ch.; S.n., 2014,
Tipografia Centrală. -112p.**

- Catalogul conține descrierea agronomică, caracteristicile de productivitate și calitate ale soiurilor de culturi de câmp, create la IP ICCC „Selecția” și omologate la momentul actual în Republica Moldova. Sunt descrise 13 soiuri de grâu de toamnă, 6 soiuri de orz de toamnă, 2 soiuri de orz de primăvară, 1 soi de mei, 5 soiuri de soia, 5 soiuri de fasole, 4 soiuri de mazăre, 1 soi de lucernă, 2 soiuri de mazărice, 8 hibridi de floarea-soarelui, 3 soiuri de sfeclă de zahăr și 2 soiuri de sfeclă furajeră

Filiala din Chișinău a Întreprinderii de Stat pentru Cercetare și Producere a Resurselor Biologice Acvatice “ACVACULTURA-MOLDOVA”

- Pentru prima dată în republică a fost elaborată și recomandată implementarea noii componente de policultură în piscicultura autohtonă cu obiectul economic valoros - somul european, care a luat o nisă trofică prealabil neutilizată.

Au fost formate:

- loturi de reproducători ai somului european de generația a II-a de selecție a populațiilor de heleșteu, ce va permite de a lărgi volumele de creștere a acestui obiect valoros piscicol și de a obține o specie calitativă de consum

- A fost aprobată o rasă nouă Crap de Mândâc cu solzi dispersați.

Crapul de Mândâc cu solzi dispersați prezintă importanța de producere pentru întreprinderile piscicole și gospodării piscicole de fermieri: Are rezistență mărită la temperaturi joase, supraviețuire înaltă, capacitate bună de căutare a hranei, tempo de creștere sporit, a fost stabilită depășirea indicilor piscicol-normativi: supraviețuirea larvelor prea dezvoltate de la o femelă cu 15-37%.

Efectul economic anual scontat de la implementarea unei femele a crapului de Mândâc cu solzi dispersați de la mărirea supraviețuirii larvelor cu 15% în comparație cu normativele piscicol-biologice va constitui 4200 lei (140 kg material de populat adăugător), iar la exploatarea a 100 femele va constitui 420 mii lei.

Are o cerință ridicată la populație din cauza părților comestibile mai mari (cu 4,0-5,0% mai mare decât la crapii cu solzi), facilității prelucrării primare și calităților de gust foarte bune.

Crap de Mândâc cu solzi dispersați
(tipul - acoperemânt cu solzi în ramă)

Crap de Mândâc cu solzi dispersați(tipul - acoperemânt cu solzi dispersați)

LOTURILE DE REMONȚI A NOILOR GENERAȚII DE SELECȚIE

ai crapului de Telenești cu solzi, de Telenești cu solzi în ramă de generația VI, crapului de Cubolta cu solzi de generația VIII.

Caracteristica de exterior a noilor generații de selecție create corespunde cerințelor standardelor raselor autohtone.

Consolidarea generațiilor obținute prin formarea ulterioară a noilor loturi de prăsilă, permit păstrarea succesiunelor înalte, depinde acumularea genelor, care influențează la dezvoltarea și pronunțarea particularităților prețioase industriale.

După finisarea elaborării date efectul preconizat din implementarea în producere a crapilor de F6 –F8 va constitui 2500-2800 lei per femel

- Efectul economic real din contul producției suplimentare a materialului de populat, crescut în policultura cu crap și pești fitofagi (puietului de un an al somnului – 20,9 kg/ha - 4180 lei/ha sau 171,38 mii lei; puietului de un an al crapului - 54,0 kg/ha – 2160 lei/ha sau 88,56 mii lei) a constituit 259,94 mii lei. Efectul economic anual de la implementarea rezultatelor științifice a constituit **1820,7 mii lei.**

Provocări, dificultăți

1. Finanțare insuficientă;
2. Procurări slabe de echipament științific;
3. Motivare joasă pentru studii în doctorat;
4. Slabă cunoaștere a limbii engleze de către cercetători;
5. Utilizarea slabă a diasporei științifice și a relațiilor cu centrele de performanță din UE și CSI.

Sarcini ce stau în față pentru 2015-2018

1. Creare în continuare de Centre de Excelență pentru cercetări în domeniul agriculturii și alimentației (IȘPHTA, UTM-FTMIA și altele).
2. Fortificarea eforturilor privind participarea largă a instituțiilor la Programul UE de cercetare/inovare Orizont 2020, NATO SPS, STCU, SCOPES și altele.
3. Crearea și eficientizarea clusterilor de cercetare și a celor inovatoare cu cercetători din Republicii Moldova, România, Ucraina, Belarusia, Germania, Italia, Franța, Rusia și altele.
4. Extinderea participării la diseminarea informațiilor parvenite de la Oficiu pentru Știință și Tehnologie al AȘM de pe lângă Uniunea Europeană (MOST) din Bruxelles.
5. Conlucrarea mai strânsă cu cercetătorii din institutele academice cu tematici aferente științei agrobiologice din cadrul AȘM: IGFPP, IBM, IZ, ISF, G(I)B și altele.

Concluzii

1. Potențialul cercetărilor din știința agricolă a Republicii Moldova este suficient de înalt pentru realizarea problemelor astringente a producătorilor agricoli din țară.
2. Grație înaltelor rezultate al activității inovaționale actualmente în Republica Moldova soiurile noi autohtone ocupă: Soia de la ICCC “Selecția”- 80% din suprafața totală de 48 mii ha, soiurile de grâu create la această instituție ocupă 30% din 300 mii ha; Porumbul de la IF“Porumbeni”-75% din cele 500 mii ha pe care le ocupă această cultură.
3. Implementarea noilor procedee de luptă cu leucoza enzootică bovină, elaborate de savanții IȘP Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară, la vitele mari cornute din Republica Moldova a permis de a diminua această maladie de la 80% pe țară în anul 2000- la 15% în anul 2014.
4. Elaborările de înaltă performanță în tehnica agricolă la ÎS“Mecagro“ a permis la o finanțare de 2,8 mln lei anual să se obțină cca 30 mln lei venit de la comercializarea producției scinetologice.
5. Un aport considerabil și înalt apreciat a adus implementările cercetătorilor în ramurile pomicole, vitivinicole, legumicole, în protecția și fertilizarea solurilor, în piscicultură, în biotehnologiile din zootehnia și medicina veterinară, apreciate cu premiile de stat a Republicii Moldova, a Guvernului RM, a AȘM și altele.